

POSTOFFICE COACHING

India Post Exam Preparation • PA/SA • Postman • Mail Guard • MTS • GDS

PO GUIDE PART I

పి.బి. గైడ్ భాగం I

Complete Bilingual Study Notes (English + తెలుగు)

Topics: PO Guide Structure • Control & Hierarchy • Postal Circles • Base Circle • Postal Services Board •
Training Institutions

Postoffice Coaching App — Your Learning Companion | 6283839926

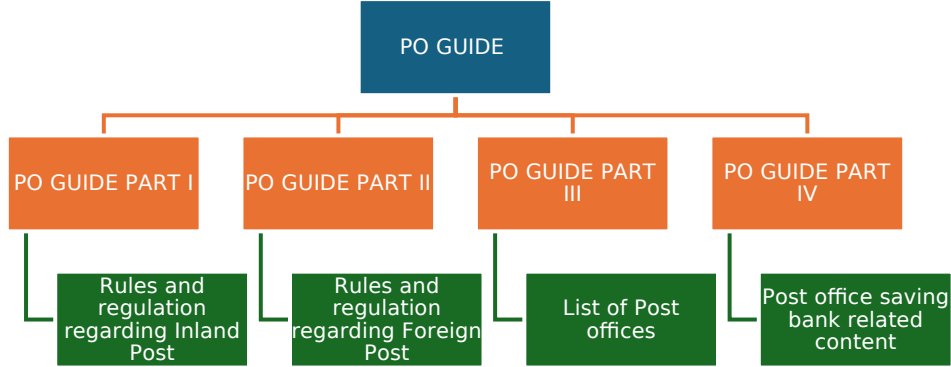
1. PO GUIDE — Overall Structure

1. పి.బి. గైడ్ — సంపూర్ణ నిర్మాణం

1.1 The Four Parts of PO Guide

1.1 పి.బి. గైడ్ యొక్క నాలుగు భాగాలు

- The **PO Guide** is divided into **four Parts (Part I to Part IV)**.
- Each Part covers a different area of postal rules.
- **PO Guide (పి.బి. గైడ్) ను నాలుగు భాగాలుగా (Part I నుండి Part IV) విభజించారు.**
- ప్రతి Part తపాలా నిబంధనల వేర్వేరు రంగాన్ని cover చేస్తుంది.

Part (భాగం)	Subject Covered (English)	విషయం (తెలుగు)
PO GUIDE PART I	Rules and regulation regarding Inland Post	Inland Post (దేశం లోపలి తపాలా) కు సంబంధించిన నిబంధనలు మరియు నియమాలు
PO GUIDE PART II	Rules and regulation regarding Foreign Post	Foreign Post (విదేశీ తపాలా) కు సంబంధించిన నిబంధనలు మరియు నియమాలు
PO GUIDE PART III	List of Post offices	తపాలా కార్యాలయాల జాబితా
PO GUIDE PART IV	Post office saving bank related content	Post Office Saving Bank (తపాలా కార్యాలయ పొదుపు బ్యాంకు) కు సంబంధించిన అంశాలు

1.2 Seven Sections of PO Guide Part I

1.2 పి.బి. గైడ్ భాగం I లోని ఏడు Sections

- PO Guide Part I is further divided into **Seven Sections (Section I to Section VII)**.
- PO Guide Part I ను తరువాత ఏడు Sections (Section I నుండి Section VII) గా విభజించారు.

Section సెక్షన్	Name (English)	పేరు (తెలుగు)
SECTION I	GENERAL	సాధారణ (General)
SECTION II	LETTER AND PARCEL POST	లేఖ మరియు పార్సెల్ తపాలా (Letter and Parcel Post)
SECTION III	OFFICIAL POSTAL ARTICLES	అధికారిక తపాలా వస్తువులు (Official Postal Articles)
SECTION IV	PROHIBITED POSTAL ARTICLES	నిషేధిత తపాలా వస్తువులు (Prohibited Postal Articles)
SECTION V	MONEY ORDERS	మనీ ఆర్డర్ (Money Orders)
SECTION VI	PHILATELY	ఫిలాటెలీ / తపాలా బిళ్ళల సేకరణ (Philately)
SECTION VII	POSTAL LIFE INSURANCE	తపాలా జీవిత బీమా (Postal Life Insurance)

PO GUIDE → PART I → SECTION I ... SECTION VII

PO GUIDE PART I

SECTION I

SECTION II

SECTION III

SECTION IV

SECTION V

SECTION VI

SECTION VII

GENERAL

LETTER
AND
PARCEL
POST

OFFICIAL
POSTAL
ARTICLES

PROHIBITED
POSTAL
ARTICLES

MONEY
ORDERS

PHILATELY

POSTAL
LIFE
INSURANCE

2. Clause 01: Control

2. క్లాజ్ 01: నియంత్రణ (Control)

- The Department of Posts works under a **chain of control** that starts from the **Public**.
- Order of control: **Public** → **Government** → **Minister of Communication** → **Minister of State** → **Department of Posts**.
- Department of Posts ఒక నియంత్రణ శృంఖల (chain of control) కింద పనిచేస్తుంది, ఇది Public (ప్రజలు) నుండి మొదలవుతుంది.
- నియంత్రణ క్రమం: Public (ప్రజలు) → Government (ప్రభుత్వం) → Minister of Communication (సమాచార మంత్రి) → Minister of State (రాష్ట్ర మంత్రి) → Department of Posts (తపాలా శాఖ).

Public → **Government** → **Minister of Communication** → **Minister of State** → **Department of Posts**

2.1 Two Must-Remember Facts

2.1 రెండు అత్యంత ముఖ్యమైన అంశాలు

Point అంశం	English	తెలుగు
Establishment స్థాపన	Post office was established on 01 October 1854 , when Lord Dalhousie was Governor General.	తపాలా కార్యాలయం 01 అక్టోబర్ 1854 న స్థాపించబడింది, అప్పుడు Lord Dalhousie (లాడ్ డల్హౌసీ) Governor General (గవర్నర్ జనరల్) గా ఉన్నారు.
Headquarter ప్రధాన కార్యాలయం	Headquarter of India Post: Dak Bhawan, New Delhi	India Post ప్రధాన కార్యాలయం: Dak Bhawan (డాక్ భవన్), New Delhi

2.2 More Control & Headquarters Facts

2.2 నియంత్రణ మరియు ప్రధాన కార్యాలయానికి సంబంధించిన ఇతర అంశాలు

Point అంశం	English	తెలుగు
Ministry మంత్రిత్వ శాఖ	The Department of Posts comes under the Ministry of Communications .	తపాలా శాఖ సమాచార మంత్రిత్వ శాఖ కింద వస్తుంది.
Administrative Control పరిపాలనా నియంత్రణ	DoP is under the administrative control of the Director General Post, New Delhi . The Director General Postal Services is responsible for handling the operations of the Department.	DoP మహా సంచాలకులు తపాలా, న్యూఢిల్లీ వారి పరిపాలనా నియంత్రణలో ఉంది. మహా సంచాలకులు తపాలా సేవలు శాఖ కార్యకలాపాలను నిర్వహించడానికి బాధ్యత వహిస్తారు.
Headquarter (with PIN) ప్రధాన కార్యాలయం (పిన్ కోడ్)	Headquarter of India Post: Dak Bhawan, New Delhi – 110001 .	భారతీయ తపాలా ప్రధాన కార్యాలయం: డాక్ భవన్, న్యూఢిల్లీ – 110001.

Point అంశం	English	తెలుగు
PLI Directorate పి.ఎల్.ఐ. డైరెక్టరేట్	The Directorate of PLI is located at Chanakyapuri P.O. Complex, New Delhi – 110021 . The Director of PLI is at Kolkata .	PLI డైరెక్టరేట్ చాణక్యపురి పి.ఓ. కాంప్లెక్స్, న్యూఢిల్లీ – 110021 లో ఉంది. PLI సంచాలకులు కోల్కతాలో ఉన్నారు.
Controller of Foreign Mails విదేశీ తపాలా నియంత్రకుడు	The office of the Controller of Foreign Mails is located at Mumbai .	విదేశీ తపాలా నియంత్రకుడి కార్యాలయం ముంబైలో ఉంది.
First Airmail Flight మొదటి విమాన తపాలా ప్రయాణం	On 18 February 1911 , the world's first airmail flight took off from Allahabad to Naini , covering about 18 km across the river Ganges.	18 ఫిబ్రవరి 1911 న ప్రపంచంలోని మొదటి విమాన తపాలా ప్రయాణం అలహాబాద్ నుండి నైనికి బయలుదేరింది, ఇది గంగా నదిని దాటుతూ సుమారు 18 కిలోమీటర్ల దూరం ప్రయాణించింది.

3. Administrative Hierarchy of Department of Posts

3. తపాలా శాఖ యొక్క పరిపాలనా నిర్మాణం (Hierarchy)

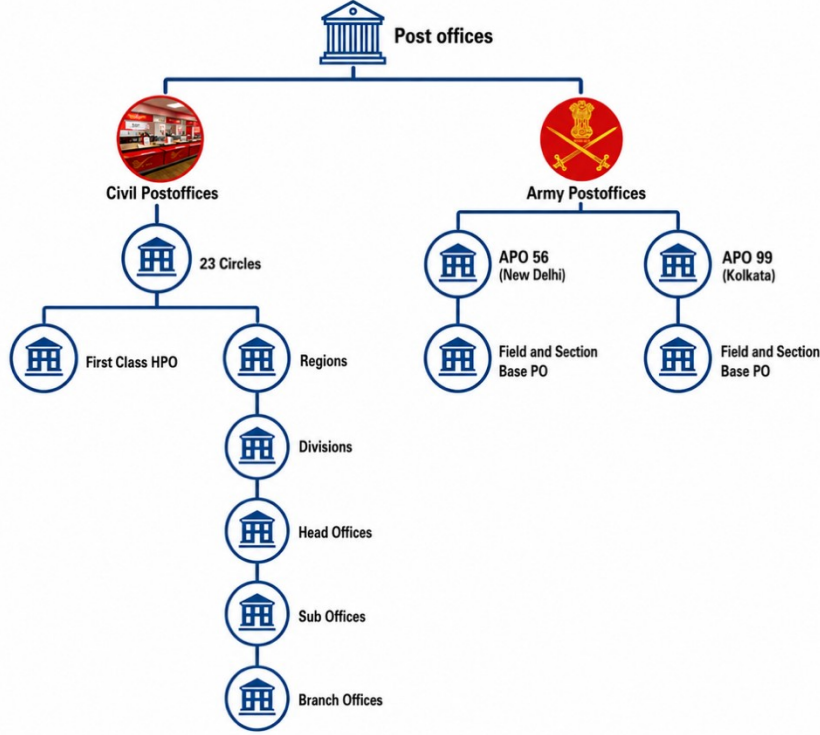
- Every administrative unit of the Department of Posts has a **head officer**.
- The hierarchy runs from the **Department of Posts** at the top down to the **Sub Division** at the bottom.
- Department of Posts యొక్క ప్రతి పరిపాలనా విభాగానికి ఒక head officer (ప్రధాన అధికారి) ఉంటారు.
- ఈ నిర్మాణం అత్యంత పైన Department of Posts నుండి మొదలై అత్యంత కింద Sub Division (ఉప-విభాగం) వరకు వెళుతుంది.

Level / Unit స్థాయి / విభాగం	Officer (Post) అధికారి (పదవి)	Designation of Head అధిపతి హోదా
Department of Posts తపాలా శాఖ	Secretary కార్యదర్శి	—
Department of Posts తపాలా శాఖ	Director General మహా సంచాలకులు	—
Circle సర్కిల్	Chief Postmaster General (CPMG) ముఖ్య పోస్ట్ మాస్టర్ జనరల్	Circle Head (సర్కిల్ అధిపతి)
Region రీజన్	Regional Postmaster General (PMG) రీజనల్ పోస్ట్ మాస్టర్ జనరల్	Regional Head (రీజన్ అధిపతి)
Division డివిజన్	Supdt. of PO / RMS (సూపరింటెండెంట్ తపాలా కార్యాలయం / RMS)	Division Head (డివిజన్ అధిపతి)
Sub Division ఉప-విభాగం	ASPO / Inspector (సహాయ సూపరింటెండెంట్ తపాలా కార్యాలయం / ఇన్స్పెక్టర్)	Sub Dn Head (ఉప-విభాగం అధిపతి)

Department of Posts (Secretary → Director General) → Circle (CPMG) → Region (PMG) → Division (SPO/SRM) → Sub Division (ASPO/IPO)

4. Classification of Post Offices

4. తపాలా కార్యాలయాల వర్గీకరణ

- **Post offices** are divided into two main groups: (a) **Post offices (civil)** and (b) **Army Post offices**.
- **Post offices (తపాలా కార్యాలయాలు)** ను రెండు ప్రధాన సమూహాలుగా విభజించారు: (a) **Post offices (పౌర తపాలా కార్యాలయాలు)** మరియు (b) **Army Post offices (సైనిక తపాలా కార్యాలయాలు)**.

4.1 Branch A — Civil Post Offices

4.1 శాఖ A — పౌర తపాలా కార్యాలయాలు

- Post offices → **23 circles**.
- From 23 circles the structure splits into **First Class HPO** and **Regions**.
- Regions → **Divisions** → **Head offices** → **Sub offices** → **Branch offices**.
- Post offices → 23 circles (23 సర్కిల్).
- 23 circles నుండి ముందుకు నిర్మాణం First Class HPO మరియు Regions (రీజన్) గా విభజించబడుతుంది.
- Regions → Divisions (డివిజన్) → Head offices (ప్రధాన తపాలా కార్యాలయాలు) → Sub offices (ఉప తపాలా కార్యాలయాలు) → Branch offices (శాఖ తపాలా కార్యాలయాలు).

4.2 Branch B — Army Post Offices

4.2 శాఖ B — సైనిక తపాలా కార్యాలయాలు (Army Post Offices)

- Army Post offices are of two types: **APO 56 (NEW DELHI)** and **APO 99 (KOLKATA)**.

- Under these come **FIELD POST OFFICES** and **SECTION BASE P O**.
- Army Post offices రెండు రకాలు: APO 56 (NEW DELHI) మరియు APO 99 (KOLKATA).
- వీటి కింద FIELD POST OFFICES (ఫీల్డ్ పోస్ట్ ఆఫీస్) మరియు SECTION BASE P O వస్తాయి.

Army Post Office సైనిక తపాలా కార్యాలయం	Location ప్రదేశం	Remember గుర్తుంచుకోండి
APO 56	NEW DELHI (న్యూఢిల్లీ)	56 → New Delhi
APO 99	KOLKATA (కోల్కతా)	99 → Kolkata

4.3 Army Post Offices — CBPO Names & PIN Codes

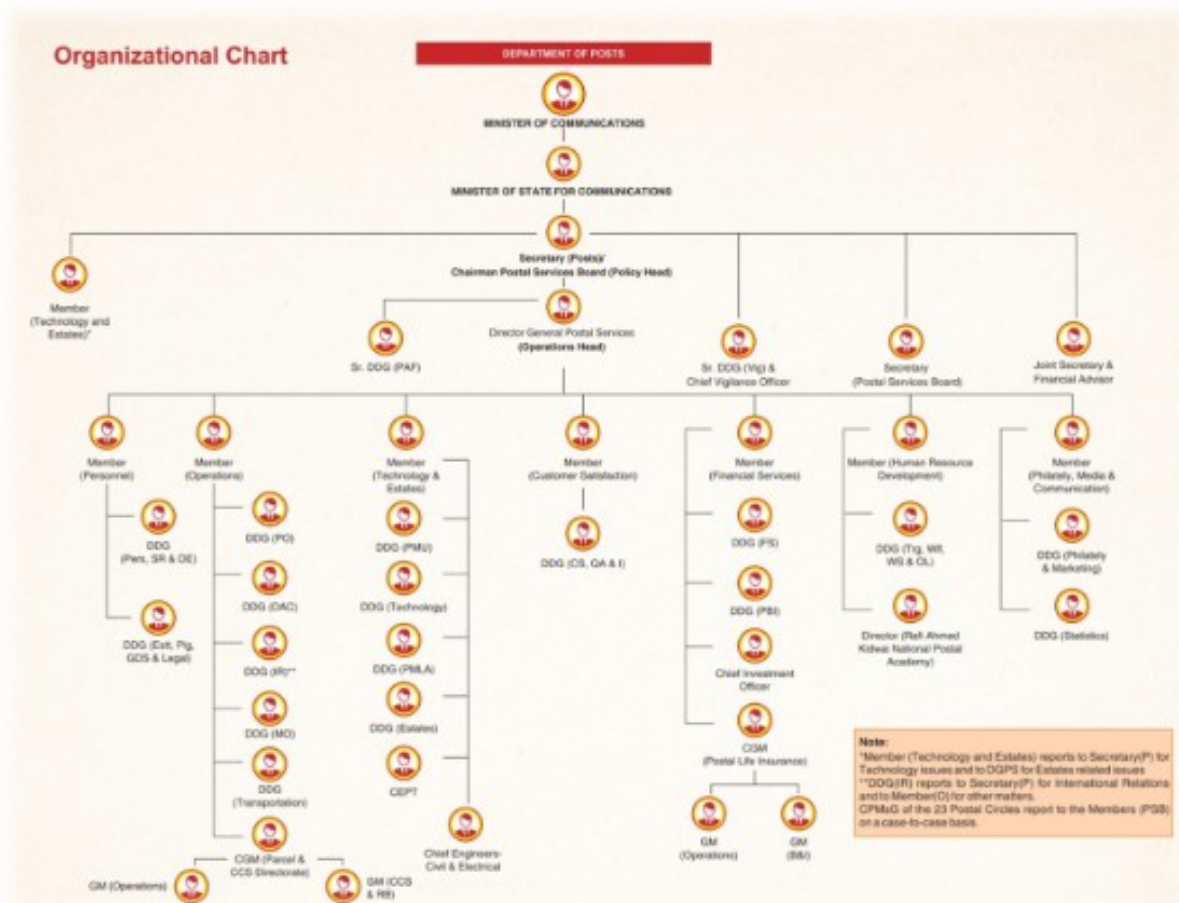
4.3 సైనిక తపాలా కార్యాలయాలు — CBPO పేర్లు మరియు పిన్ కోడ్

Army Post Office సైనిక తపాలా కార్యాలయం	Also Called ఇతర పేరు	PIN Code పిన్ కోడ్
56 APO — New Delhi (న్యూఢిల్లీ)	1 CBPO	900056
99 APO — Kolkata (కోల్కతా)	2 CBPO	900099

- **CBPO** stands for **Central Base Post Office**.
- **CBPO పూర్తి పేరు Central Base Post Office (కేంద్ర బేస్ తపాలా కార్యాలయం).**

5. Department of Posts — Organisational Chart

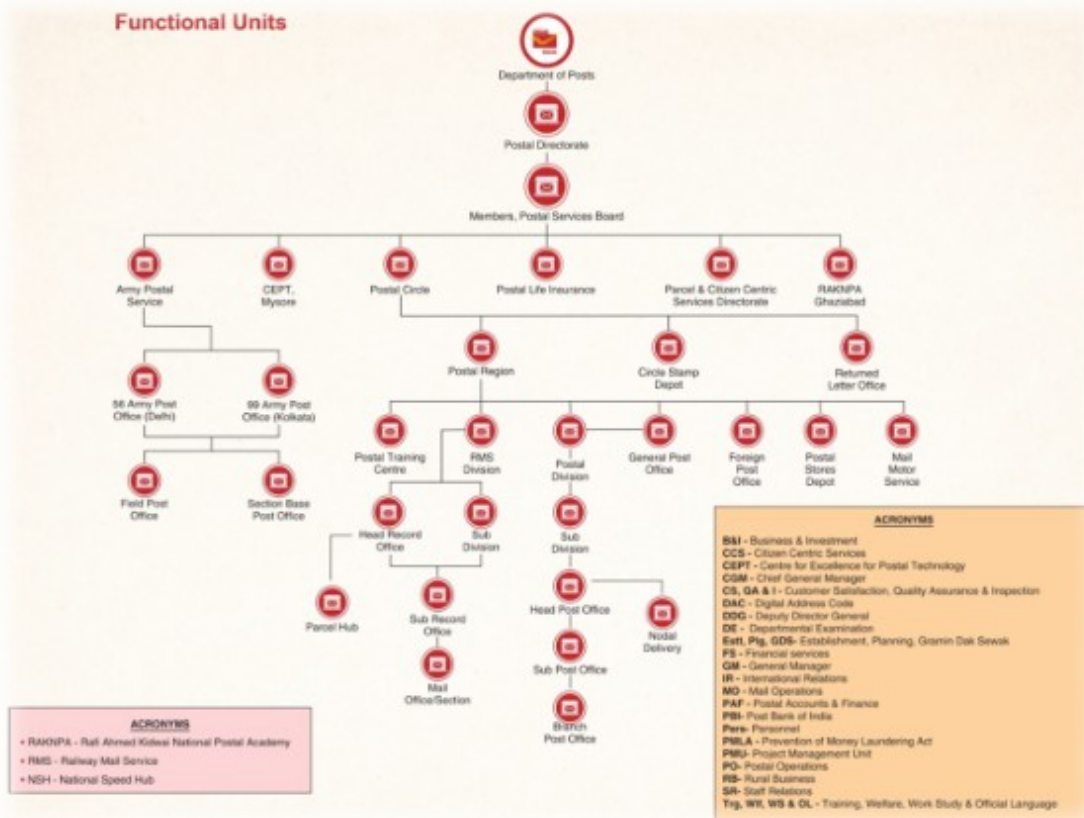
5. తపాలా శాఖ — సంస్థాగత చార్ట్

6. Postal Directorate — Field Structure

6. తపాలా డైరెక్టరేట్ — క్షేత్ర నిర్మాణం

- Under the **Postal Directorate** there are several directorates, institutions and field units.
- Postal Directorate (తపాలా డైరెక్టరేట్)** కింద అనేక directorates, సంస్థలు మరియు క్షేత్ర విభాగాలు వస్తాయి.

6.1 Direct Wings under Postal Directorate

6.1 తపాలా డైరెక్టరేట్ కింద ప్రత్యక్ష శాఖలు

Wing / Unit శాఖ / విభాగం	Note (English)	వ్యాఖ్య (తెలుగు)
Parcel Directorate	Handles parcel business	పార్సెల్ పనిని చూస్తుంది
RAKNPA, Ghaziabad	Apex training academy	అత్యున్నత శిక్షణ అకాడమీ
Postal Circle	Circle level administrative unit	సర్కిల్ స్థాయి పరిపాలనా విభాగం
Business Development Directorate	Business development work	వ్యాపార అభివృద్ధి పని
Postal Life Insurance Directorate	PLI work	PLI (తపాలా జీవిత బీమా) పని
CEPT, Mysore	Technology centre	సాంకేతిక కేంద్రం

Wing / Unit శాఖ / విభాగం	Note (English)	వ్యాఖ్య (తెలుగు)
Army Postal Service	Postal service for Armed Forces	సాయుధ దళాల కోసం తపాలా సేవ

6.2 Under Postal Circle

6.2 పోస్టల్ సర్కిల్ కింద

- Circle Stamp Depot (సర్కిల్ స్టాంప్ డిపో)
- Returned Letter Office (తిరిగి వచ్చిన లేఖల కార్యాలయం)
- Postal Region (తపాలా రీజన్)
- Postal Region కింద: General Post Office, Foreign Post, Postal Stores & Stamps Depot, Mail Motor Service

6.3 Other Field Units, Accounts Offices & Depots

6.3 ఇతర క్షేత్ర విభాగాలు, ఖాతాల కార్యాలయాలు మరియు డిపోలు

Point అంశం	English	తెలుగు
Postal Accounts Offices తపాలా ఖాతాల కార్యాలయాలు	There are 23 Postal Accounts Offices in the Department, headed by SAG/JAG (Senior/Junior Administrative Grade) level officers. They also work as the Internal Finance Advisor to the Chief Postmaster General .	శాఖలో 23 తపాలా ఖాతాల కార్యాలయాలు ఉన్నాయి, వీటికి SAG/JAG స్థాయి అధికారులు నాయకత్వం వహిస్తారు. వారు ముఖ్య పోస్ట్ మాస్టర్ జనరల్ యొక్క అంతర్గత ఆర్థిక సలహాదారుగా కూడా పనిచేస్తారు.
Depots (Merged) డిపో (విలీనం)	At present the Postal Store Depot and the Circle Stamp Depot have been merged , and the merged depot is headed by a single PS Group 'B' officer, i.e. Superintendent .	ప్రస్తుతం పోస్టల్ స్టోర్ డిపో మరియు సర్కిల్ స్టాంప్ డిపోలను విలీనం చేశారు, మరియు విలీనం చేసిన డిపోకు ఒకే PS గ్రూప్ 'బి' అధికారి అంటే సూపరింటెండెంట్ నాయకత్వం వహిస్తారు.
Types of Division డివిజన్ల రకాలు	Postal Division → SP / SSP RMS Division → SRM / SSRM	తపాలా డివిజన్ → SP / SSP RMS డివిజన్ → SRM / SSRM

In simple words: 23 circles, and also 23 Postal Accounts Offices — headed by SAG/JAG officers who double as Internal Finance Advisor to the CPMG. The two depots (PSD + CSD) are now one, under a Superintendent.

సులభ భాషలో: 23 సర్కిల్, మరియు 23 తపాలా ఖాతాల కార్యాలయాలు కూడా — వీటికి SAG/JAG అధికారులు నాయకత్వం వహిస్తారు, వారు CPMG యొక్క అంతర్గత ఆర్థిక సలహాదారులు కూడా. రెండు డిపోలు (PSD + CSD) ఇప్పుడు ఒకటే, సూపరింటెండెంట్ కింద.

7. Postal Circles of India (23 Circles)

7. భారతదేశ తపాలా సర్కిల్లు (23 సర్కిల్)

- India has **23 Postal Circles**, plus **1 Base Circle** for the Armed Forces.
- Each circle has its own **Headquarters** and covers certain **States / Union Territories**.
- భారతదేశంలో 23 Postal Circles (తపాలా సర్కిల్) ఉన్నాయి, మరియు సాయుధ దళాల కోసం 1 Base Circle ప్రత్యేకంగా ఉంది.
- ప్రతి సర్కిల్కు దాని స్వంత Headquarters (ప్రధాన కార్యాలయం) ఉంటుంది మరియు అది కొన్ని States / Union Territories (రాష్ట్రాలు / కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలు) ను cover చేస్తుంది.

Sr. No. క్ర. సం.	Circle Name సర్కిల్ పేరు	Headquarters ప్రధాన కార్యాలయం	States / Union Territories Covered చేర్చబడిన రాష్ట్రాలు / కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలు
1	Andhra Pradesh	Vijayawada	Andhra Pradesh, Yanam (Puducherry)
2	Assam	Guwahati	Assam
3	Bihar	Patna	Bihar
4	Chhattisgarh	Raipur	Chhattisgarh
5	Delhi	New Delhi	Delhi
6	Gujarat	Ahmedabad	Gujarat, Dadra & Nagar Haveli, Daman & Diu
7	Haryana	Ambala Cantt.	Haryana
8	Himachal Pradesh	Shimla	Himachal Pradesh
9	Jammu & Kashmir	Srinagar	Jammu & Kashmir, Ladakh
10	Jharkhand	Ranchi	Jharkhand
11	Karnataka	Bengaluru	Karnataka
12	Kerala	Thiruvananthapuram	Kerala, Lakshadweep, Mahe
13	Madhya Pradesh	Bhopal	Madhya Pradesh
14	Maharashtra	Mumbai	Maharashtra, Goa
15	North East	Shillong	Arunachal Pradesh, Manipur, Meghalaya, Mizoram, Nagaland, Tripura
16	Odisha	Bhubaneswar	Odisha
17	Punjab	Chandigarh	Punjab, Chandigarh
18	Rajasthan	Jaipur	Rajasthan
19	Tamil Nadu	Chennai	Tamil Nadu, Puducherry (except Yanam & Mahe)
20	Telangana	Hyderabad	Telangana
21	Uttar Pradesh	Lucknow	Uttar Pradesh
22	Uttarakhand	Dehradun	Uttarakhand

Sr. No. క్ర. సం.	Circle Name సర్కిల్ పేరు	Headquarters ప్రధాన కార్యాలయం	States / Union Territories Covered చేర్చబడిన రాష్ట్రాలు / కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలు
23	West Bengal	Kolkata	West Bengal, Sikkim, Andaman & Nicobar Islands

Total = 23 Circles + 1 Base Circle | మొత్తం = 23 సర్కిల్ + 1 బేస్ సర్కిల్

8. Base Circle (Army Postal Service)

8. బేస్ సర్కిల్ (ఆర్మీ పోస్టల్ సర్వీస్)

Aspect అంశం	Details (English)	వివరాలు (తెలుగు)
Name పేరు	Base Circle	Base Circle (బేస్ సర్కిల్)
Headquarters ప్రధాన కార్యాలయం	New Delhi (Army HQ)	New Delhi (Army HQ / సైనిక ప్రధాన కార్యాలయం)
Purpose ఉద్దేశ్యం	To cater to the postal communication needs of the Armed Forces (Army, Navy, Air Force)	Armed Forces (సాయుధ దళాలు — Army, Navy, Air Force) యొక్క తపాలా సమాచార అవసరాలను తీర్చడం
Head of Circle సర్కిల్ అధిపతి	Additional Director General, Army Postal Service (Rank: Major General)	Additional Director General, Army Postal Service (ర్యాంక్: Major General)
Officer Cadre అధికారి కేడర్	Officers on deputation from the Civil Posts (Department of Posts)	అధికారులు Civil Posts (Department of Posts) నుండి deputation (డిప్యూటీషన్) పై వస్తారు
Other Ranks (Staffing) ఇతర ర్యాంకులు (సిబ్బంది నియామకం)	75% personnel drawn from Department of Posts (except GDS) 25% personnel recruited directly by the Army	75% సిబ్బందిని Department of Posts నుండి తీసుకుంటారు (except GDS) 25% సిబ్బందిని నేరుగా Army నియమిస్తుంది
Special Role ప్రత్యేక పాత్ర	Provides postal services to soldiers in peace areas, field areas, and forward posts during war, peace, and natural calamities	సైనికులకు peace areas (శాంతి ప్రాంతాలు), field areas (ఫీల్డ్ ప్రాంతాలు) మరియు forward posts (ముందు పోస్టులు) వద్ద యుద్ధం, శాంతి మరియు ప్రకృతి వైపరీత్యాల సమయంలో తపాలా సేవ అందిస్తుంది

8.1 More Facts on Army Postal Service

8.1 సైనిక తపాలా సేవకు సంబంధించిన ఇతర అంశాలు

Point అంశం	English	తెలుగు
Headquarters ప్రధాన కార్యాలయం	The headquarter of the Army Postal Service (India) is located at the Integrated Headquarters of Ministry of Defence (Army), New Delhi.	సైనిక తపాలా సేవ (భారతదేశం) ప్రధాన కార్యాలయం రక్షణ మంత్రిత్వ శాఖ (సైన్యం) యొక్క సమీకృత ప్రధాన కార్యాలయం, న్యూఢిల్లీలో ఉంది.
Officer Cadre అధికారి కేడర్	The Officer's cadre of APS is drawn on deputation from the Indian Postal Service (IPoS).	APS యొక్క అధికారి కేడర్ను భారతీయ తపాలా సేవ (IPoS) నుండి డిప్యూటీషన్ పై తీసుకుంటారు.
CBPOs & their Heads CBPO మరియు వాటి అధిపతులు	The two Command-based Post Offices (CBPOs) are at Delhi and Kolkata , commanded by Commandants in the rank of Colonel.	రెండు కమాండ్ ఆధారిత తపాలా కార్యాలయాలు (CBPO) ఢిల్లీ మరియు కోల్కతాలో ఉన్నాయి, వీటి కమాండ్ కల్నల్ ర్యాంక్ కమాండెంట్ వద్ద ఉంటుంది.
	The Department of Posts has full fledge army wing in Indian army.	భారత సైన్యంలో తపాలా శాఖకు పూర్తిగా పనిచేసే ఆర్మీ వింగ్ ఉంది.
Training Centre శిక్షణ కేంద్రం	The Army Postal Service Training Centre is at Kamptee, Nagpur (Maharashtra) , also commanded by a Commandant of Colonel rank.	సైనిక తపాలా సేవ శిక్షణ కేంద్రం కాంప్టీ, నాగ్పూర్ (మహారాష్ట్ర) లో ఉంది, దీని కమాండ్ కూడా కల్నల్ ర్యాంక్ కమాండెంట్ వద్ద ఉంటుంది.

9. Key Officeholders

9. ప్రధాన అధికారులు

Position పదవి	Name పేరు	Notes / Additional Info వ్యాఖ్య
Minister of Communications (Union Cabinet Minister) సమాచార మంత్రి (కేంద్ర కేబినెట్ మంత్రి)	Shri Jyotiraditya M. Scindia	
Minister of State (MoS) for Communications సమాచార రాష్ట్ర మంత్రి	Dr. Chandra Sekhar Pemmasani	
Secretary, Department of Posts & Chairperson, Postal Services Board కార్యదర్శి, తపాలా శాఖ మరియు అధ్యక్షుడు, తపాలా సేవా బోర్డు	Shri Subrat Das	

Position పదవి	Name పేరు	Notes / Additional Info వ్యాఖ్య
Director General of Postal Services మహా సంచాలకులు, తపాలా సేవలు	Shri Jitendra Gupta	

Note / గమనిక

In simple words: These names can change. Check the official India Post website at least one month before your exam.

సులభ భాషలో: ఈ పేర్లు మారవచ్చు. పరీక్షకు కనీసం ఒక నెల ముందు India Post యొక్క అధికారిక వెబ్‌సైట్‌లో సరిచూసుకోండి.

10. Postal Service Board (Apex Management Body)

10. తపాలా సేవా బోర్డు (అత్యున్నత నిర్వహణ సంస్థ)

- The Postal Service Board is the **highest decision-making authority of DoP**.
- Postal Service Board, DoP యొక్క అత్యున్నత నిర్ణయాధికార సంస్థ.

10.1 Composition

10.1 నిర్మాణం

- Chairman**
- Seven Members** with the following portfolios.
- Chairman (అధ్యక్షుడు)**
- కింది portfolios (విభాగాలు) కలిగిన ఏడుగురు Members (సభ్యులు).

No. క్ర.	Portfolio (English)	పోర్ట్‌ఫోలియో (తెలుగు)
1	Personnel	సిబ్బంది (Personnel)
2	Operations	కార్యకలాపాలు (Operations)
3	Customer Satisfaction	వినియోగదారు సంతృప్తి
4	Financial Services	ఆర్థిక సేవలు (Financial Services)
5	Human Resource Development (HRD)	మానవ వనరుల అభివృద్ధి (HRD)
6	Estates	ఆస్తులు

No. క్ర.	Portfolio (English)	పోర్ట్‌ఫోలియో (తెలుగు)
7	Philately, Media and communication	తపాలా బిళ్ళల సేకరణ, మీడియా మరియు సమాచారం

10.2 Permanent Invitee

10.2 శాశ్వత ఆహ్వానిత సభ్యుడు

- The **Joint Secretary and Financial Advisor** to the Department is a **permanent invitee** to the Board.
- శాఖ యొక్క Additional Secretary and Financial Advisor (అదనపు కార్యదర్శి మరియు ఆర్థిక సలహాదారు) బోర్డు యొక్క permanent invitee (శాశ్వత ఆహ్వానిత సభ్యుడు) గా ఉంటారు.

10.3 Secretariat Support

10.3 సచివాలయ సహాయం

- The Board is assisted by a **senior staff officer of the Directorate** who acts as **Secretary to the Board**.
- బోర్డుకు Directorate లోని ఒక senior staff officer (సీనియర్ స్టాఫ్ అధికారి) సహాయం చేస్తారు, వారు Secretary to the Board (బోర్డు కార్యదర్శి) గా పనిచేస్తారు.

10.4 Supporting Officers at HQ

10.4 ప్రధాన కార్యాలయంలో సహాయక అధికారులు

- **Deputy Directors General (DDG) — ఉప మహా సంచాలకులు**
- **Directors — సంచాలకులు**
- **Assistant Directors General (ADG) — సహాయక మహా సంచాలకులు**
- ఈ అధికారులు Headquarters వద్ద బోర్డుకు functional మరియు administrative support (కార్యాత్మక మరియు పరిపాలనా సహాయం) అందిస్తారు.
- These officers provide **functional and administrative support** to the Board at the Headquarters.

Chairman + 7 Members → Permanent Invitee (ASFA) → Secretary to the Board → DDG / Directors / ADG

11. Postal Services Board — Present Composition

11. తపాలా సేవా బోర్డు — ప్రస్తుత నిర్మాణం

11.1 Chairperson & Director General

11.1 అధ్యక్షుడు మరియు మహా సంచాలకులు

Role పాత్ర	Name పేరు	Designation హోదా
Chairperson అధ్యక్షుడు	Shri Subrat Das	Secretary, Department of Posts & Chairperson (కార్యదర్శి, తపాలా శాఖ మరియు అధ్యక్షుడు)
Director General మహా సంచాలకులు	Shri Jitendra Gupta	Director General Postal Service (మహా సంచాలకులు, తపాలా సేవ)

11.2 Members of the Board (by Portfolio)

11.2 బోర్డు సభ్యులు (పోర్ట్‌ఫోలియో ప్రకారం)

No. క్ర.	Name పేరు	Portfolio (English)	పోర్ట్‌ఫోలియో (తెలుగు)
1	Shri K. Prakash	Personnel	సిబ్బంది (Personnel)
2	Shri Harpreet Singh	Operations	కార్యకలాపాలు (Operations)
3	Ms. Samriti Sharan	Customer Satisfaction	వినియోగదారు సంతృప్తి
4	Ms. Manisha Sinha	Financial Services	ఆర్థిక సేవలు (Financial Services)
5	Col. S.F.H. Rizvi	Human Resource Development (HRD)	మానవ వనరుల అభివృద్ధి (HRD)
6	Ms. Pratibha Nath	Estates	ఆస్తులు
7	Ms. Mariamma Thomas	Philately, Media and communication	తపాలా బిళ్లల సేకరణ, మీడియా మరియు సమాచారం

11.3 Permanent Invitee & Secretary to the Board

11.3 శాశ్వత ఆహ్వానిత సభ్యుడు మరియు బోర్డు కార్యదర్శి

Role పాత్ర	Name పేరు	Designation హోదా
Permanent Invitee శాశ్వత ఆహ్వానిత సభ్యుడు	Shri Shreeshail Malge	Joint Secretary and Financial Advisor (JSFA) (అదనపు కార్యదర్శి మరియు ఆర్థిక సలహాదారు)
Secretary to the Board బోర్డు కార్యదర్శి	Dr. Sachin Mittal	Secretary (PSB) (కార్యదర్శి, తపాలా సేవా బోర్డు)

Note / గమనిక

In simple words: These details are subject to change. Verify the latest information at least one month before the examination from the official India Post website (www.indiapost.gov.in).

సులభ భాషలో: ఈ వివరాలు మారవచ్చు. పరీక్షకు కనీసం ఒక నెల ముందు **India Post** యొక్క అధికారిక వెబ్‌సైట్ (www.indiapost.gov.in) నుండి తాజా సమాచారాన్ని ధృవీకరించుకోండి.

12. Postal Training Institutions

12. తపాలా శిక్షణ సంస్థలు

12.1 Apex & Specialized Training Institutions

12.1 అత్యున్నత మరియు ప్రత్యేక శిక్షణ సంస్థలు

Institute సంస్థ	Location ప్రదేశం	Details వివరాలు
R.A.K.N.P.A. (Rafi Ahmed Kidwai National Postal Academy)	Ghaziabad, Uttar Pradesh (గాజియాబాద్, ఉత్తర ప్రదేశ్)	Apex training institute of the Department of Posts for higher management cadre officers (IPoS/Group A) . తపాలా శాఖ యొక్క అత్యున్నత శిక్షణ సంస్థ, ఇది ఉన్నత నిర్వహణ కేడర్ అధికారుల (IPoS/Group A) కోసం.
C.E.P.T. (Centre for Excellence in Postal Technology)	Mysuru (Main Office), Hyderabad, Bangalore, Chennai (మైసూరు, హైదరాబాద్, బెంగళూరు, చెన్నై)	Specialized institute for IT, technology, and automation in the Department of Posts. తపాలా శాఖలో IT, technology (సాంకేతికత) మరియు automation (స్వయంచాలకత) కోసం ప్రత్యేక సంస్థ.

12.2 Postal Training Centers (PTCs)

12.2 తపాలా శిక్షణ కేంద్రాలు (PTCs)

Sr. No. క్ర. సం.	State రాష్ట్రం	Location (PTC) ప్రదేశం (PTC)
1	Uttar Pradesh (ఉత్తర ప్రదేశ్)	Saharanpur (సహరన్ పూర్)
2	Gujarat (గుజరాత్)	Vadodara (వడోదర)
3	Karnataka (కర్ణాటక)	Mysuru (మైసూరు)
4	Tamil Nadu (తమిళనాడు)	Madurai (మదురై)
5	Bihar (బీహార్)	Darbhanga (దర్భంగా)
6	Assam (అస్సాం)	Guwahati (గువాహటి)

12.3 Heads of Apex Training Institutions

12.3 అత్యున్నత శిక్షణ సంస్థల అధిపతులు

Institute సంస్థ	Location & Head ప్రదేశం మరియు అధిపతి	తెలుగు వివరాలు
C.E.P.T. (Centre for Excellence in Postal Technology)	Mysore (Nazarbad), Karnataka Headed by the General Manager .	మైసూరు (నజర్బాద్), కర్ణాటక దీనికి మహా నిర్వాహకులు నాయకత్వం వహిస్తారు.
R.A.K.N.P.A. (Rafi Ahmed Kidwai National Postal Academy)	Ghaziabad, Uttar Pradesh Headed by the Director .	గాజియాబాద్, ఉత్తర ప్రదేశ్ దీనికి సంచాలకులు నాయకత్వం వహిస్తారు.

- RAKNPA imparts training to **higher managerial cadres**, **Group A officers of the Indian Postal Service**, **Group B officers of the Department of Posts**, and **Managers of Foreign Postal Administrations**.
- RAKNPA ఉన్నత నిర్వహణ కేంద్రకు, భారతీయ తపాలా సేవ యొక్క గ్రూప్ A అధికారులకు, తపాలా శాఖ యొక్క గ్రూప్ B అధికారులకు మరియు విదేశీ తపాలా పరిపాలనల నిర్వాహకులకు శిక్షణ అందిస్తుంది.

12.4 Regional Training Centres (RTC)

12.4 ప్రాంతీయ శిక్షణ కేంద్రం (RTC)

- There are **4 RTCs**, set up for providing training to the **Postal Operative Staff**.
- **4 RTC ఉన్నాయి, ఇవి తపాలా కార్యకలాపాల సిబ్బందికి శిక్షణ ఇవ్వడానికి స్థాపించబడ్డాయి.**

Sr. No. క్ర. సం.	Regional Training Centre (RTC) ప్రాంతీయ శిక్షణ కేంద్రం	State రాష్ట్రం
1	Bhubaneswar	Odisha (ఒడిశా)
2	Delhi	Delhi (ఢిల్లీ)
3	Nashik	Maharashtra (మహారాష్ట్ర)
4	Hubballi	Karnataka (కర్ణాటక)

In simple words: Do not mix them up: **6 PTCs** train the general postal staff cadre, while **4 RTCs** (Bhubaneswar, Delhi, Nashik, Hubballi) train the **Postal Operative Staff**.

సులభ భాషలో: వీటిని కలిపి గందరగోళం చేసుకోవద్దు: **6 PTC** సాధారణ తపాలా సిబ్బంది కేడర్కు శిక్షణ ఇస్తాయి, అయితే **4 RTC** (భువనేశ్వర్, ఢిల్లీ, నాసిక్, హుబ్లీ) తపాలా కార్యకలాపాల సిబ్బందికి శిక్షణ ఇస్తాయి.

12.5 In Short

12.5 సంక్షిప్తంగా

- **1 National Academy (RAKNPA)**
- **1 Technology Centre (CEPT)**

- **6 Postal Training Centers (PTCs)**
 - **1 National Academy (RAKNPA) — 1 జాతీయ అకాడమీ**
 - **1 Technology Centre (CEPT) — 1 సాంకేతిక కేంద్రం**
 - **6 Postal Training Centers (PTCs) — 6 తపాలా శిక్షణ కేంద్రాలు**

13. Heads of Institutions (All Levels)

13. సంస్థల అధిపతులు (అన్ని స్థాయిలు)

- Every office and institution of the Department of Posts has a designated head. The table below lists them at a glance.
- తపాలా శాఖ యొక్క ప్రతి కార్యాలయానికి మరియు సంస్థకు ఒక నియమిత అధిపతి ఉంటారు. కింది పట్టికలో వీరిని ఒకే చూపులో చూడండి.

No. క్ర.	Institution / Office సంస్థ / కార్యాలయం	Head అధిపతి
1	Directorate డైరెక్టరేట్	Secretary of Posts & Director General కార్యదర్శి (తపాలా) మరియు మహా సంచాలకులు
2	Circle Office సర్కిల్ కార్యాలయం	Chief Postmaster General (CPMG) ముఖ్య పోస్ట్ మాస్టర్ జనరల్
3	Postal Account Office తపాలా ఖాతాల కార్యాలయాలు	Director సంచాలకులు
4	Regional Office రీజనల్ కార్యాలయం	Postmaster General (PMG) పోస్ట్ మాస్టర్ జనరల్
5	General Post Office (GPO) జనరల్ పోస్ట్ ఆఫీస్	Director GPO or Chief PM or Senior PM సంచాలకులు GPO / చీఫ్ PM / సీనియర్ PM
6	Gazetted Head Office (HO) రాజపత్రిత ప్రధాన తపాలా కార్యాలయం	Senior PM or Chief PM సీనియర్ PM లేదా చీఫ్ PM
7	Army Postal Service (APS) సైనిక తపాలా సేవ	Additional Director General (ADG) అదనపు మహా సంచాలకులు
8	PTCs & RAKNPA PTC మరియు RAKNPA	Director సంచాలకులు
9	CEPT, Mysore CEPT, మైసూరు	General Manager & Director మహా నిర్వాహకులు మరియు సంచాలకులు
10	BD, PLI & Parcel Directorate BD, PLI మరియు పార్సెల్ డైరెక్టరేట్	Chief General Manager ముఖ్య మహా నిర్వాహకులు
11	Returned Letter Office (RLO) తిరిగి వచ్చిన లేఖల కార్యాలయం	Manager నిర్వాహకులు
12	Mail Motor Service (MMS) మెయిల్ మోటర్ సేవ	Senior Manager or Manager సీనియర్ నిర్వాహకులు లేదా నిర్వాహకులు
13	Postal Stores Depot (PSD) పోస్ట్ స్టోర్ డిపో	Superintendent of PSD సూపరింటెండెంట్, PSD
14	Postal Division తపాలా డివిజన్	SPOs / SSPOs తపాలా సూపరింటెండెంట్ / సీనియర్ తపాలా సూపరింటెండెంట్
15	RMS Division RMS డివిజన్	SRM / SSRM సూపరింటెండెంట్ RMS / సీనియర్ సూపరింటెండెంట్ RMS

14. Important Points — Numerical Data to Update Before Exam

14. ముఖ్యమైన అంశాలు — పరీక్షకు ముందు నవీకరించవలసిన గణాంకాలు

- These figures **keep changing**. As per the source, this data will be provided **one month before the exam** — fill in the latest numbers from www.indiapost.gov.in or from **Annual Postal Report**.

No. క్ర.	Data Point (English)	గణాంకం (తెలుగు)
1	Total Circles	మొత్తం సర్కిల్
2	Total Post Offices	మొత్తం తపాలా కార్యాలయాలు
3	Total Divisions	మొత్తం డివిజన్లు
4	Average area covered by each Post Office	ప్రతి తపాలా కార్యాలయం కవర్ చేసే సగటు విస్తీర్ణం
5	Total Headquarters	మొత్తం ప్రధాన కార్యాలయాలు
6	Total P.O. (Post Offices)	మొత్తం P.O.
7	Total A.M.P.C. (Automatic Mail Processing Centres)	మొత్తం A.M.P.C.
8	Total G.P.O. (General Post Offices)	మొత్తం G.P.O.
9	Total Postal Store Depots	మొత్తం పోస్టల్ స్టోర్ డిపో
10	Total Circle Stamp Depots	మొత్తం సర్కిల్ స్టాంప్ డిపో
11	National Sorting Hubs	జాతీయ వర్గీకరణ కేంద్రం
12	Intra Circle Hubs	ఇంట్రా సర్కిల్ హబ్
13	Total National Speed Post Hubs	మొత్తం జాతీయ స్పీడ్ పోస్ట్ హబ్
14	Total Postal Regions	మొత్తం తపాలా రీజన్
15	Total RMS Divisions	మొత్తం RMS డివిజన్
16	Total Post Offices in Rural areas	గ్రామీణ ప్రాంతాలలో మొత్తం తపాలా కార్యాలయాలు
17	Total Post Offices in Town / Urban areas	పట్టణ ప్రాంతాలలో మొత్తం తపాలా కార్యాలయాలు